

List otwarty środowiska naukowego w sprawie Puszczy Białowieskiej

Jako przedstawiciele świata nauki, w trosce o dobro polskiej przyrody i wizerunek Polski na arenie międzynarodowej, pragniemy wyrazić nasz głęboki sprzeciw wobec decyzji Ministra Środowiska zatwierdzającej plany zwiększenia pozyskania drewna na terenie Puszczy Białowieskiej oraz działań zawartych w Programie dla Puszczy Białowieskiej opracowanym przez Ministra Środowiska i Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Puszcza Białowieska jest jedynym w Polsce przyrodniczym obiektem Światowego Dziedzictwa UNESCO i najlepiej zachowanym kompleksem leśnym na Niziu Europejskim, który powstał i ukształtował się pod wpływem naturalnych procesów i niewielkiego, w porównaniu z innymi lasami europejskimi, wpływu człowieka. Chroniona od XV wieku oraz przekształcana w bardzo umiarkowanym stopniu w przeszłości, Puszcza Białowieska jest w znacznej części lasem naturalnym z dobrze zachowanymi zbiorowiskami roślinnymi i zespołami zwierzęcymi, charakteryzującymi się ogromną różnorodnością biologiczną. Okaleczona przez niekontrolowane wyręby na początku XX wieku i poddana gospodarce leśnej na znacznych jej obszarach, jest ciągle unikatowym w skali europejskiej i rozpoznawalnym na całym świecie obiektem przyrodniczym, który stanowi wizytówkę Polski i powód do dumy wielu pokoleń Polaków.

Plany zwiększenia pozyskania drewna na terenie Puszczy Białowieskiej w celu ograniczenia gradacji kornika drukarza są ingerencją w naturalne procesy w niej zachodzące i mogą doprowadzić do bezpowrotnego przekształcenia znacznej części Puszczy w las gospodarczy oraz utraty naturalnego charakteru jej przyrodniczo najcenniejszych fragmentów, a w konsekwencji statusu obiektu Światowego Dziedzictwa. Obecna gradacja kornika jest jednym z wielu takich zjawisk udokumentowanych w historii Puszczy, prowadzi do naturalnej przebudowy drzewostanów oraz ich adaptacji do zmian klimatycznych i nie zagraża trwałości Puszczy Białowieskiej oraz jej bioróżnorodności. Gradacja ta, chociaż powoduje zamieranie znacznej liczby świerków, nie jest też zagrożeniem dla obecności tego gatunku w Puszczy, który odnawia się w sposób naturalny, a jego wysoki udział w niektórych zbiorowiskach leśnych jest wynikiem zaburzeń antropogenicznych w ciągu ostatnich kilkuset lat.

Stanowczo protestujemy przeciwko tezom zawartym w Programie dla Puszczy Białowieskiej oraz wyrażanym publicznie przez Ministra Środowiska opiniom o antropogenicznym

pochodzeniu Puszczy Białowieskiej, a także pogorszeniu się stanu ochrony siedlisk i gatunków objętych programem Natura 2000 w wyniku zaniechania zwalczania kornika. Opinie te są niezgodne z wiedzą naukową, podważają unikatowość Puszczy Białowieskiej i jej status obiektu Światowego Dziedzictwa, godząc tym samym w obraz polskiej przyrody i wizerunek Polski na świecie. Podważają ponadto rzetelność naukową oraz zaprzeczają wynikom długoletnich badań prowadzonych w Puszczy Białowieskiej przez polskich i zagranicznych uczonych z wielu ośrodków naukowych.

Apelujemy do środowiska akademickiego oraz społeczeństwa polskiego i społeczności międzynarodowej o stanowczy sprzeciw wobec planów zwiększenia pozyskania drewna na terenie Puszczy oraz wobec długoterminowego eksperymentu nakreślonego w ministerialnym Programie dla Puszczy Białowieskiej, który spowoduje bezpowrotną utratę jej naturalności oraz pogorszenie stanu ochrony siedlisk i gatunków. Puszcza Białowieska zasługuje na ochronę na całym jej obszarze.

Zwracamy się do Prezydenta i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Prezes Rady Ministrów o podjęcie działań zmierzających do objęcia ochroną całej Puszczy Białowieskiej. Posiadanie na terytorium Polski tak cennego dziedzictwa przyrodniczego, jest nie tylko powodem do dumy, ale też nakłada obowiązek dbałości o utrzymanie go w stanie niepogorszonym dla przyszłych pokoleń.

Białowieża, dnia 8 kwietnia 2016 r.

Sygnatariusze listu:

Prof. dr hab. Wiesław Bogdanowicz, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie;

Prof. dr hab. Lech Borowiec, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski;

Prof. dr hab. Wiesław Fałtynowicz, Instytut Biologii Środowiskowej, Uniwersytet Wrocławski;

Prof. dr hab. Joanna Gliwicz, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie;

Prof. dr hab. Z. Maciej Gliwicz, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski, czł. rzecz. PAN;

Prof. dr hab. Jerzy Gutowski, Instytut Badawczy Leśnictwa, Zakład Lasów Naturalnych w Białowieży;

Dr hab. Bogdan Jaroszewicz, Białowieska Stacja Geobotaniczna Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego;

Prof. dr hab. Marek Konarzewski, Instytut Biologii, Uniwersytet w Białymstoku, czł. koresp. PAN;

Dr hab. Rafał Kowalczyk, Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży;

Prof. dr hab. Jan Kozłowski, Instytut Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego, czł. koresp. PAN;

Dr hab. Małgorzata Kruczek, Wydział Biologii Uniwersytetu Jagiellońskiego;

Prof. dr hab. Małgorzata Latałowa, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański;

Prof. dr hab. Henryk Okarma, Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, czł. koresp. PAN;

Prof. dr hab. Joanna Pijanowska, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski;

Prof. dr hab. Jacek Radwan, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;

Dr hab. Nuria Selva Fernandez, Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie;

Dr hab. Krzysztof Schmidt, Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży;

Prof. dr hab. Piotr Skubała, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Śląski;

Prof. dr hab. Jerzy Szwagrzyk, Wydział Leśny, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie;

Prof. dr hab. Jacek M. Szymura, Instytut Zoologii Uniwersytetu Jagiellońskiego;

Prof. dr hab. Marek Wanat, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego;

Prof. dr hab. January Weiner, Instytut Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego, czł. rzecz. PAN;

Prof. dr hab. Tomasz Wesołowski, Pracownia Biologii Lasu Uniwersytetu Wrocławskiego;

Prof. dr hab. Jan Marcin Węśławski, Instytut Oceanologii PAN w Sopocie;

Prof. dr hab. Jan M. Wójcik, Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży.